

La llarga "nit dels ganivets llargs"

JAUME BARTUMEU va haver d'afrontar amb Ramon Canut, la nit abans d'aprovar-se el text constitucional al Consell, una reunió-últimàtum amb els consellers de parròquies altes en què es jugava a tot o res

Alguns dels participants en el procés l'anomenen *la noche de los cuchillos largos*, en castellà, tot i que el referent històric és el nazisme alemany. Perquè amb aquest nom ha passat a la història la nit en què Hitler es va presentar sobtadament a l'hotel on s'allotjava la força de xoc del nazisme, *els camises pardes*, i va detenir per sorpresa la major part dels dirigents, que acabarien afusellats.

Jaume Bartumeu, un dels participants directes, no està gaire content amb la denominació de *la nit dels ganivets llargs* per a una trobada convocada, efectivament, de nit, i on l'exigència d'alguns portaveus de les parròquies altes podia haver aniquilat tot el que s'havia aconseguit, l'acord tan treballat entre la comissió del Consell i les representacions dels coprínceps en la tripartida.

Era el primer de febrer del

1993. L'endemà el legislatiu en ple havia de votar el text, ja tancat oficialment feia gairebé un mes i mig, el 19 de desembre del 1992.

Diverses fonts asseguren que aquella mateixa tarda els que a la nit proposarien el canvi en el sistema electoral i de representació s'havien reunit prèviament a l'hotel Rutilian per definir l'estratègia.

Més tard, els impulsors d'una modificació en el text ja pactat convocaven els consellers de les parròquies d'Andorra la Vella i Escaldes-Engordany. A les deu del vespre a la casa dels Canonges, "on encara ens continuem reunint els grups parlamentaris", recorda Bartumeu. "Els vuit convocats, en lloc d'acudir-hi directament, vam fer una reunió sopar aquella mateixa hora a La cort del Nyerro, que està a la vora del punt de la cita i que ara continua com a restaurant amb

el nom de Can Benet. I el primer que vam decidir és que no ens hi presentariem tots, sinó que només hi aniríem un per parròquia (el Ramon Canut i jo) i que els faríem esperar una estona, mentre sopàvem i parlàvem."

Segons el llavors conseller "cap a dos quarts d'onze, ens vam trobar al davant un desplaçament de consellers de les parròquies altes; semblava que estàvem davant un tribunal de la Santa Inquisició. No hi eren el síndic ni el subsíndic, que estaven ben preocupats. El plantejament que ens feien tots els que hi van intervenir era que no admetien el sistema de representació al Consell, acordat i tancat, perquè s'havia de mantenir a tot preu el model tradicional, sense cap llista nacional i amb quatre consellers escollits en cada parròquia."

El primer que els va sobtar,

[EL TRAM FINAL]

segons Bartumeu, "és que només ens hi presentàvem dos dels vuit convocats. I després, al final de totes les intervencions escoltades, els va impacatar la fermesa amb què vam respondre que no cediríem. Primer el Ramon Canut i després jo mateix els ho vam deixar palès. Vaig explicar-los que la nostra proposta inicial havia estat l'elecció dels 28 consellers mitjançant llistes úniques nacionals, com fan a San Marino amb els 60 membres del seu parlament. Que havíem cedit per a un acord que ja s'havia tancat a la tripartida i que no es podia trencar quan només faltaven unes quantes hores per votar-lo."

L'actual president del grup parlamentari socialdemòcrata explica que "defensàvem un pacte del qual no ens mourem. I que en tot cas ja ens trobaríem l'endemà al Consell i que allà cadascú assumís les seves responsabilitats. Amb aquesta resposta els vam dei-

"Els vam dir que ja ens trobaríem l'endemà al Consell i que cadascú assumís la seva responsabilitat"

xar i vam marxar, i encara es van quedar reunits. Cap a la mitjanit vaig trucar al síndic Farràs per explicar-li com ha-

via anat, i lògicament continuava molt neguitós."

Ara, amb la perspectiva d'una dècada i mitja "tinc la sensació que els convocats es pensaven que aflluixariem, i em fa l'efecte que, després, els membres de la comissió d'altres parròquies que havien assistit a les sessions de la tripartida els van explicar tot el que hagués suposat trencar l'acord aconseguit i el paper que haurien fet l'endemà si persistien en l'exigència."

Com a últim apunt de tot aquell últim escull assenyala que "em queda una imatge de l'endemà [quan es va votar la Constitució al Consell i va ser aprovada per unanimitat], quan unes càmeres gravaven entrevistes a cada conseller que entrava a la sessió". No oblidat la cara de pomes agres amb què el conseller Josep Areny, de Soldeu, va fer una declaració que no se m'ha esborrat mai: "Els consellers d'Andorra i d'Escaldes s'ho han ficat a la butxaca."